

מסורת הש"ס

(א) [ברכות יג: מג. שבת ג: כט.], (ב) ז"ל שמעין ללכל, (ג) גירסת ח"מ זה הלשון אמר רב, (ד) גי' ח"מ וכתער, (ה) [ועי' תוס' יבמות מח. ד"ה לא עשה].

תורה אור השלם

1. לֹא יִהְיֶה כָּלִי גִבֹּר עַל
אִשָּׁה וְלֹא יִלְבָּשׁ גִּבֹּר
שְׂמֹלֶת אִשָּׁה כִּי תִזְכָּר
יְיָ אֱלֹהֶיךָ כָּל עֲשֵׂה
אֱלֹהִים: דְּבָרִים כֹּבֵדִים

נוסחת הריב"ן

(א) ביה צהאי: בן הכמור
 כמשמעו: ג] תועבה היא
 למה כו': ד] וילך בין הנשים:
 (ה) צמיני: ו] משלחי ליה
 כשהפשיטו בגדיו להלקותו:
 (ז) שיער: ח] כצבול: ט] ע"י
 מיסוך: י] צבית השחי בצגד
 כרו כו':

הגהות הב"ח

(ח) רש"י ד"ה ות"ק וכו' לא ילכש הס"ד ואח"כ מ"ה מת"ל אם ללמד שלא:

גליון הש"ס

רש"י ד"ה ת"ל לא יהיה
בו' ידה ליתר תשלחנה.
וכן הוא צמרגוס שם. וכן
הוא צילקוט שופטים סימן
:נ

הגהות התוספות

1. ז'ל דס'ל חלד'ק
 2. ח'ב'ת נ'י מ'ח'ק'ן. 3. ז'ל
 4. ש'מ'ע ש'ל'א. 5. ז'ל ש'מ'ע
 6. דל'ב'ל כ'ר'. 7. ח'ב'ת מ'נ'י
 8. מ'ח'ק'ן. 9. ז'ל ו'ב'ר ג'ר'ס
 10. ז'ל כ'ר נ'ר כ'ר. 11. ז'ל ו'ב'ר ג'ר'ס
 12. ז'ל ו'ב'ר ג'ר'ס
 13. ז'ל ו'ב'ר ג'ר'ס
 14. ז'ל ו'ב'ר ג'ר'ס
 15. ז'ל ו'ב'ר ג'ר'ס
 16. ז'ל ו'ב'ר ג'ר'ס
 17. ז'ל ו'ב'ר ג'ר'ס
 18. ז'ל ו'ב'ר ג'ר'ס
 19. ז'ל ו'ב'ר ג'ר'ס
 20. ז'ל ו'ב'ר ג'ר'ס
 21. ז'ל ו'ב'ר ג'ר'ס
 22. ז'ל ו'ב'ר ג'ר'ס
 23. ז'ל ו'ב'ר ג'ר'ס
 24. ז'ל ו'ב'ר ג'ר'ס
 25. ז'ל ו'ב'ר ג'ר'ס
 26. ז'ל ו'ב'ר ג'ר'ס
 27. ז'ל ו'ב'ר ג'ר'ס
 28. ז'ל ו'ב'ר ג'ר'ס
 29. ז'ל ו'ב'ר ג'ר'ס
 30. ז'ל ו'ב'ר ג'ר'ס
 31. ז'ל ו'ב'ר ג'ר'ס
 32. ז'ל ו'ב'ר ג'ר'ס
 33. ז'ל ו'ב'ר ג'ר'ס
 34. ז'ל ו'ב'ר ג'ר'ס
 35. ז'ל ו'ב'ר ג'ר'ס
 36. ז'ל ו'ב'ר ג'ר'ס
 37. ז'ל ו'ב'ר ג'ר'ס
 38. ז'ל ו'ב'ר ג'ר'ס
 39. ז'ל ו'ב'ר ג'ר'ס
 40. ז'ל ו'ב'ר ג'ר'ס
 41. ז'ל ו'ב'ר ג'ר'ס
 42. ז'ל ו'ב'ר ג'ר'ס
 43. ז'ל ו'ב'ר ג'ר'ס
 44. ז'ל ו'ב'ר ג'ר'ס
 45. ז'ל ו'ב'ר ג'ר'ס
 46. ז'ל ו'ב'ר ג'ר'ס
 47. ז'ל ו'ב'ר ג'ר'ס
 48. ז'ל ו'ב'ר ג'ר'ס
 49. ז'ל ו'ב'ר ג'ר'ס
 50. ז'ל ו'ב'ר ג'ר'ס
 51. ז'ל ו'ב'ר ג'ר'ס
 52. ז'ל ו'ב'ר ג'ר'ס
 53. ז'ל ו'ב'ר ג'ר'ס
 54. ז'ל ו'ב'ר ג'ר'ס
 55. ז'ל ו'ב'ר ג'ר'ס
 56. ז'ל ו'ב'ר ג'ר'ס
 57. ז'ל ו'ב'ר ג'ר'ס
 58. ז'ל ו'ב'ר ג'ר'ס
 59. ז'ל ו'ב'ר ג'ר'ס
 60. ז'ל ו'ב'ר ג'ר'ס
 61. ז'ל ו'ב'ר ג'ר'ס
 62. ז'ל ו'ב'ר ג'ר'ס
 63. ז'ל ו'ב'ר ג'ר'ס
 64. ז'ל ו'ב'ר ג'ר'ס
 65. ז'ל ו'ב'ר ג'ר'ס
 66. ז'ל ו'ב'ר ג'ר'ס
 67. ז'ל ו'ב'ר ג'ר'ס
 68. ז'ל ו'ב'ר ג'ר'ס
 69. ז'ל ו'ב'ר ג'ר'ס
 70. ז'ל ו'ב'ר ג'ר'ס
 71. ז'ל ו'ב'ר ג'ר'ס
 72. ז'ל ו'ב'ר ג'ר'ס
 73. ז'ל ו'ב'ר ג'ר'ס
 74. ז'ל ו'ב'ר ג'ר'ס
 75. ז'ל ו'ב'ר ג'ר'ס
 76. ז'ל ו'ב'ר ג'ר'ס
 77. ז'ל ו'ב'ר ג'ר'ס
 78. ז'ל ו'ב'ר ג'ר'ס
 79. ז'ל ו'ב'ר ג'ר'ס
 80. ז'ל ו'ב'ר ג'ר'ס
 81. ז'ל ו'ב'ר ג'ר'ס
 82. ז'ל ו'ב'ר ג'ר'ס
 83. ז'ל ו'ב'ר ג'ר'ס
 84. ז'ל ו'ב'ר ג'ר'ס
 85. ז'ל ו'ב'ר ג'ר'ס
 86. ז'ל ו'ב'ר ג'ר'ס
 87. ז'ל ו'ב'ר ג'ר'ס
 88. ז'ל ו'ב'ר ג'ר'ס
 89. ז'ל ו'ב'ר ג'ר'ס
 90. ז'ל ו'ב'ר ג'ר'ס
 91. ז'ל ו'ב'ר ג'ר'ס
 92. ז'ל ו'ב'ר ג'ר'ס
 93. ז'ל ו'ב'ר ג'ר'ס
 94. ז'ל ו'ב'ר ג'ר'ס
 95. ז'ל ו'ב'ר ג'ר'ס
 96. ז'ל ו'ב'ר ג'ר'ס
 97. ז'ל ו'ב'ר ג'ר'ס
 98. ז'ל ו'ב'ר ג'ר'ס
 99. ז'ל ו'ב'ר ג'ר'ס
 100. ז'ל ו'ב'ר ג'ר'ס

מוסף רש"י

בר פחתי. בן גדולים (שבת
ג: כט.). הדרן עלך שני
נזירים

שני נזירים פרק שמיני נזיר

אִינוּא דְאִמְרִי. דְּזִהְדִּיא מִפְרֵשׁ רַבִּי חִיָּא מִשּׁוּם לֹא יִלְבֵּשׁ גִּבֹר שְׁמֹלֶת
וְאִשָּׁה וְאִשָּׁה דְרִכָּה בְּכָךְ שְׂהוּא נִיּוּל לֶה כְּשִׁים לֶה שַׁעַר: **וּפְנֵי קָמָא.**
דְּקִסְבֵּר דְּלִינֵי אֱלֹה מְדַבְרֵי קוֹפְרִים מֵאִי דְרִישׁ ^(א) בְּזֵהִי לֹא יִלְבֵּשׁ ^(ב):
וְאִם לְנֹדַר שְׁלֵל יִלְבֵּשׁ. כְּלוּמַר וְאִם אִמְרֵךְ לֶךְ הַכְּמוּב ^(ג) שְׁלֵל יִלְבֵּשׁ הָאִישׁ
הַזֶּה אֶפְסָה לִּי לֵבָשׁ לֹא יִלְבֵּשׁ: **וְהָאִשָּׁה דְרִכָּה בְּכָךְ**

איכא דאמרי אמר ר' חייא בר אבא אמר ר' יוחנן המעביר בית השחי ובית הערוה לוקה משום ^אלא ילבש גבר שמלת אשה מיתיבי העברת שיער אינה מדבריו תורה אלא מדבריו סופרים הוא דאמר כי האי תנא דתניא המעביר בית השחי ובית הערוה הרי זה עובר משום ^אלא ילבש גבר שמלת אשה ותנא קמא האי ^אלא ילבש גבר מאי דריש ביה מיבעי ליה לכדתניא ^אלא יהיה כלי גבר על אשה מאי תלמוד לומר אם שלא ילבש איש שמלת אשה ואשה שמלת איש הרי כבר נאמר תועבה היא ואין כאן תועבה אלא שלא ילבש איש שמלת אשה וישב בין הנשים ואשה שמלת איש ותשב בין האנשים רבי אליעזר בן יעקב אומר ^אמגין שלא תצא אשה בכלי זיין למלחמה ת"ל ^אלא יהיה כלי גבר על אשה ולא ילבש גבר שמלת אשה שלא יתקן איש בתיקוני אשה אמר רב נחמן בנזיר מותר ולית הילכתא כוותיה אמרו ליה רבנן לר"ש בר אבא חזינא ליה לרבי יוחנן דלית ליה אמר להון מחמת זקנה נשרו ההוא דאיתחייב נגידא קמיה דרבי אמי איגלאי בית השחי חזייה דלא מגלח אמר להון רבי אמי שיבקהו דין מן חבריא הוא בעא מיניה רב מרבי חייא מהו לגלח אמר ליה אסור אמר ליה והא קא גדל א"ל ^אבר פתח זמן יש לו כל זמן שהוא גדל נגשר בעא מיניה רב מרבי חייא מהו לחוך אמר ליה ^אאסור בבגדו מהו א"ל ^אמותר איכא דאמרי בעא מיניה בתפלה בבגדו מאי א"ל אסור ולית הילכתא כוותיה:

מת"נ

מאת
אלה מדברי סופרים ואומר ר"י דפר"ן משום דברייתא קמי סתמא בהעברת* שער דמשמע ככל
וצבית הערוה אלמא שאר איברים נמי אסור ומשיי אלף כי קאמר רב במספרים ומדקאמר אלף משמע
השחי וצית הערוה ודקאמר רב היינו במספרים כעין תער: **אמר רבי חייה בר אבא א"ר יוחנן** הו
לוקה מיתבי העברת שער אינו מדברי תורה **א"א** מדברי סופרים. ומשמע לן דמייירי סף בשער צ
מאי לוקה דקאמר ר' יוחנן מדרבנן וכן לוקה דברייתא היינו מדרבנן וכפי גירסת הלכות גדולות מ
שערי* ובהלכה פסוקה דרב והואלי דהלכות נדה מכתב ה"ר יוסף טוב עלם י"ט כמו בהלכות ש
במספרים ולא גרסין אלף ומשמע דה"פ רב אמר מיקל אדם לן גופו בתער היינו דלאר
דכעין תער אבל בתער ממש ודאי עובר מדברי סופרים דקאמי דברייתא והאי דבעי רב מר
ליה והשיב לו דאף במספרים אסור מדקאמר ליה והא קא גילי כלומר ומעצרו ואי שרי במ
כל גופו במספרים כעין תער היינו בשאר איברים אבל צבית השחי וצבית הערוה אסור
כתוב [במספרים] אלף מ"מ הו פירושו כאלו גרסין אלף והרבה י"ט בהש"ס מה וחור
בעי מנייה רב מרבי חייה מזה אלגה. פי' צית השחי וצית הערוה: אמר ליה אסור. לפי ג
ואסר לו תער ומספרים שרי ולפירוש [הלכות גדולות]*¹¹ הצעיא במספרים ואסר לו א
קא גילי ומאי קושא יטלנו במספרים: **והא** קא גרי¹². והשיל וסופו ליגדל ולעצור אותו א
מנלה אלף ליגדל מנערה: **גבול** י"ו. ש"ט. שמיני גדל והוכן גרשוי ליגדל קערא (הכי) גר
אלף ליגדל¹³ דליה צית משום כלי גבר ואסן [המסתכל במראה כדי שלא יתחול בעצמו שרי
מאורי"א] הים מסתפר במראה: **מזה** אחר וזה התחבר. כדי להשיר שער צית השחי וצית הערוה

נפ.

אִיכָא דאמרי א"י יוחנן המעביר בית השחי ובית העזרה הרי זה לוקה משום לא יהיה כלי כו' מיתבי העזרת שער אינה מדברי תורה אלא מדברי סופרים, ולא מני לשנוי דרבי יוחנן נמי מדברי סופרים קאמר דנסב ליה לטעמיה מקרא:

מִזֵּי שְׁנֵי כְּאִדָּךְ בְּרִייתָ
 דְּלוּקָה אֲלֵא יִנְחֹא לִיה לְאִיתֵי תִנָּה
 בְּדִרְשֵׁי לִיה מִקְרָא דִּהֲהִיא בְּרִייתָ
 אִיכָא לְמִידְחֵי דְּלוּקָה מִדְּבַעַן קֶאֱמֵר:
 אֲלֵא הִיִּה עֲלֵי גִבְר עַל אֲשֵׁה. וְכִסְפִּיָּה
 דְּהִקְרָא נִשִּׁי כְּמִיד וְלֹא יֵלֵשׁ גִּבְר
 שְׁמֵלְתָא אֲשֵׁה שְׁלֵא יֵלֵשׁ אִישׁ שְׁמֵלְתָא
 אֲשֵׁה כְּפִסְעִיָּה דְּקֶרָא הֵא לֹא מִנִּית
 אֲחֵמֶרֶת דְּבִהִי אִיִּרִי קֶרָא דִּהֵא כְּמִיד
 בְּכִסְפִּיָּה תוּעֵבָה הִיא וְכִי הֵא גּוֹנָה
 לִיכָא תוּעֵבָה: **בְּנוֹיָר** מוֹתֵר.
 לְהַעֲבִיר בֵּית הַשְּׁמִי וְבֵית הָעֵרֹוּ
 דְּהַקְסֵבֶר אַחֲרֵי שְׁמִיר מַעֲבִיר כֹּל שַׁעַר
 לְרָשׁוּ לֹא חֲשִׁיד נִי וְסִיקוֹן לְגַבִּי אוֹתוֹ
 הֵאִישׁ לֹא הַעֲבִיר בֵּית הַשְּׁמִי וְבֵית
 הָעֵרֹוּ: וְלִית הֵילְכְתָא כּוּמֵיה. דְּאֶסְכּוֹר
 אֶחָף לְמִיר: **חֲזִינָא** רַבִּי יוֹחָנָן
 דְּרִית לִיָּה. פִּירוּשׁ שַׁעַר בֵּית הַשְּׁמִי
 גּוֹפִיָּה מַחֲיִיד כְּהַעֲבִירָתוֹ
 וּמִדְלָל מַנִּי בְּמַסְפְּרִים ט' שְׁקִלְיָה
 דְּלֵכְלֵא פִּתְחוֹ מַזְכִּיר סוֹפְרִים אֶסְכּוֹר
 לְרִצִּי וְיִחוּן אֶחָף בְּמַסְפְּרִים:

ההוא גברא דאיתחייב גנדיא
קמיה דר' אמי. נחמיצ
מלקות: איגלאי בית השחי ומוזיה דלא
מנגלא אמר להון רבי אמי שצקוה
דין מן חצריא הוא. משמע נמי הכא
לדון מן חצריא נמי⁵ אסור אף במספרים
בצית השחי וצית אצות אבל לשאר
האיברים לא מצינו איסור (זה הלשון)
לזו הגירסא ובהלכות גדולות שכלות
זויר⁶ אמר⁷ ר' מיקל אדם כל גופו
בחתער מייתיב המעביר צית השחי
וצית הערוה הרי זה לוקה כי קאמר
ר' צבאר איברים ומי⁸ שרי והמניח
העברת שער אינו מדברי תורה

ס' זין צשאר איצרים זין צזית השחי
כי פירושו לעולם מיירי אף בשער בית
דבר בית השחי ובית הערוה הרי זה
שחי וצית הכרה מדקאמר סתמא ומשני
נא דאפי' דשאר איצרים אסור להעביר
אך דגורם במסקנה כי קאמר רב
זים מלוקומיין לה וצנתר דקאמר רב
חייאל מהו לגללה במספרים קמעוצא
יים יטולנו במספרים ורב נמי דשרי
במספרים [ושמא] אף על גב דלא
מיד דברי רב צזית השחי כו':
ה מספרים שלנו הצעיא חתער ממס'
במספרים וכן נראה מדקאמר והא
ולחנו אין זה קראי תיקון ונר שאינו
שמעון ראשי אדם מחבלי ליו

ומי

עין משפט
נר מצוה

יג א מי' פ"ב מהל'
עבודת כוכבים הל"י
סמג לאוין נא טוש"ע יו"ד
ס' קפב סעי' ה:
יד ב ג טוש"ע שם סעי'
ג:
פז ד טוש"ע או"ח ס' כב
סעי' ז בהג"ה וס' לו
סעי' ג:

פי' הרא"ש

ה' לוקה משום אל לבש
 זכרון דקדק מייח
 אלמא לקב מדאורייתא:
 הר כבר נאמר חסיפה
 דקדק כי תחבבה אין הלכך
 אלא לפרושי רישא דקדק
 דכבה"ט ליא תחבבה
 אלא בירושב בין הנשם
 ודומת אשח כדי לנות
 עקתן: ה"ב מבליתיה
 יעקב מגי ליא תצא
 וכו' וליא דהיה לזכר
 וליא יעקב גבר שמלת
 אשח אל יתקן גבר שמלת
 וליא יעקב גבר שמלת
 אהתא. פי' שלא יכחול ולא
 יפרכס ולא יעבור ביה
 ודומת וכות הערוע: ונבדיר
 דמרתן. דכין דמגלה
 וכו' שתי כלות וניירותו
 ליאמא תקן אשח בתחבבת
 וביה השחי וכות הערוע.
 ודומת וכות הערוע.
 וביה דמספריים א"א
 לגלחן כ"כ סמוך לבשר:
 ההוא דאתחייב גינודא.
 מלקות: איאלא ביה
 השחי. כשהפשיטוהו
 דבדיר להקרות: דסן
 גינודא. ודע אשח
 להעביר ביה השחי: בעא
 חייא אסור דמי חייא מוה
 לגלחן. א"ן פי' במספריים
 בעא מנה דכין דא"ל ר'
 חייא אסור דמי חייא אמר
 ר' דמרתן דהקל
 במספריים בעא ענר אל
 מסבבאר למימר דחייא ר'
 חייא רביה. אלא מוה לגלח
 בתער: א"ל ר' חייא אסור
 חייא אמר.
 בעא גדיל. וליא חייא
 פרין לגלחיה במספריים
 דמי חייא אל אסור אל
 בתער. ופ"ת ור' א"ל גדיל
 מעצרי לוי והואל וסופו
 וליגדלו אל עצרו א"ן
 ששנמגולו וליא חייא
 גדיל אל העציון כ"כ
 הצער. גבול י' ש' ואינו
 גדיל כ"כ שגייע לדי עצע:
 מוה חתוך. להתחבך כ"כ
 להשרי שער ביה הערוע.
 א"ל אסור: בכגוד מאי א"ל
 מוה רבבה"ט שהוא מחבך
 מוה לגלחיה כ"כ
 אשח: איאכ דאמרי בתפלה
 בכגוד מאי. כשהוא
 מחפלי מוה חתוך בכגוד
 ביה השחי וכות הערוע:
 א"ל אסור לוי הלכחא
 כותיה: